

Rutebåden Kjøbenhavn forlis 11. juni 1948 Af Hans Urbak

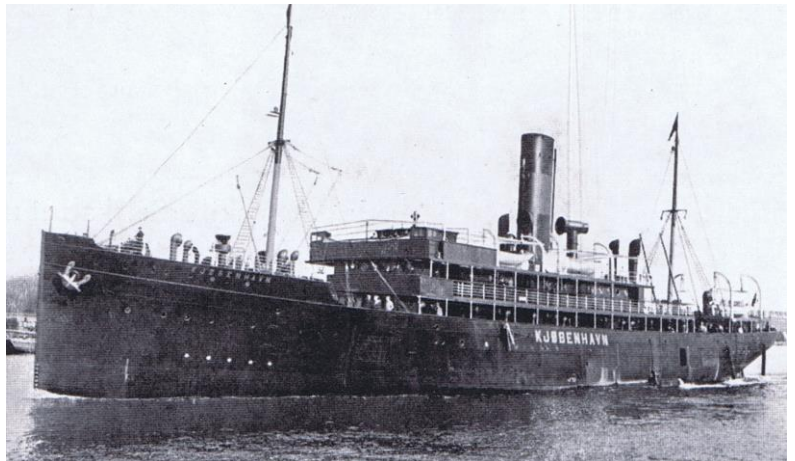
S/S Kjøbenhavn er bygget 1918 og sejlede de første 10 år på Aarhus – København inden hun blev overflyttet til Aalborg – København frem til 1941 kun afbrudt af en minesprængning ud for Gilleleje 11. oktober 1940.

Tyskerne beslaglagde S/S Kjøbenhavn under 2. verdenskrig og indsatte hende på Gedser – Warnemünde.

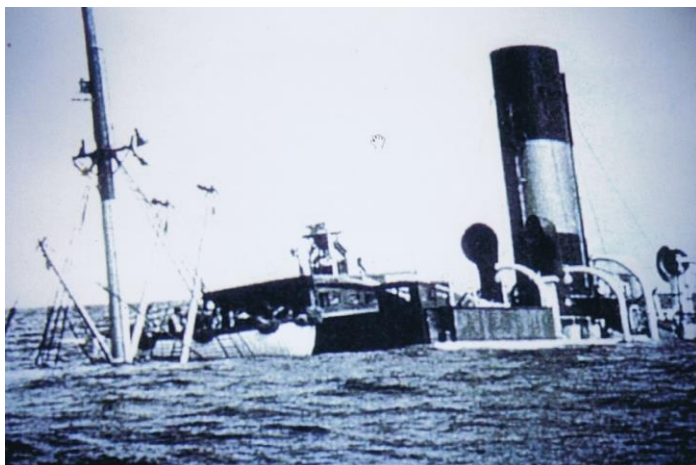
Danske sabotører sprængte 11. april 1945 hul i S/S Kjøbenhavn mens hun lå i København. Skibet blev hævet og repareret. Fra 1946 sejlede hun på Aarhus – København med afstikkere til Aalborg.

27. juni 1947 kolliderede hun med et fragtskib i Øresund.

Efter endnu et værftsbesøg gik det så helt galt 11. juni 1948, hvor hun sejlede på ruten Aalborg – København. Kl. 3.50 bliver rutebåden Kjøbenhavn minesprængt ved Hals Barre, og på grund af krængning var det næsten umuligt at få redningsbådene i vandet. 10 minutter efter sidder Kjøbenhavn fast på havbunden.

Rutebåden Kjøbenhavn

Det var ikke meget af Rutebåden der var oven vande.

Af de ca. 350 ombordværende omkom 42 passagerer og 6 besætningsmedlemmer. Kombinationen af vandtemperaturen og de hastigt tililende redningsfartøjer var den direkte årsag til at tabet af menneskeliv ikke blev større. Fragtskibet Frigga lå mindre end ½ times sejlads efter Kjøbenhavn og Frigga lagde til i kaj i Aalborg kl. 13.00 med 247 passagerer. Af andre redningsfartøjer skal også nævnes fiskerbåde fra Hals samt ikke mindst Dangulf Lube der som den første kom ind til Hals ved middagstid med 14 reddede.

Ombord havde rutebåden Kjøbenhavn også gods og post.

I bogen "Farvel, farvel..." – Kjøbenhavns dramatiske forlis. Skriver Bjarne Wagner-Augustenburg om bjærgningen af personlige ejendele, gods og post, som var lagt i hænderne på Svitzers A/S.

De fyldte kufferter, hvor indholdet var gennemvædet af vand, var selvsagt meget tunge, hvilket i sig selv gjorde indsamlingen og hævningen meget besværlig. Der måtte i visse tilfælde ikke mindre end tre mand til for at få halet en enkelt kuffert indenbords på Garm og otte mand til blot en postsæk. Mange kufferter kunne ikke holde til opholdet i vandet og flere

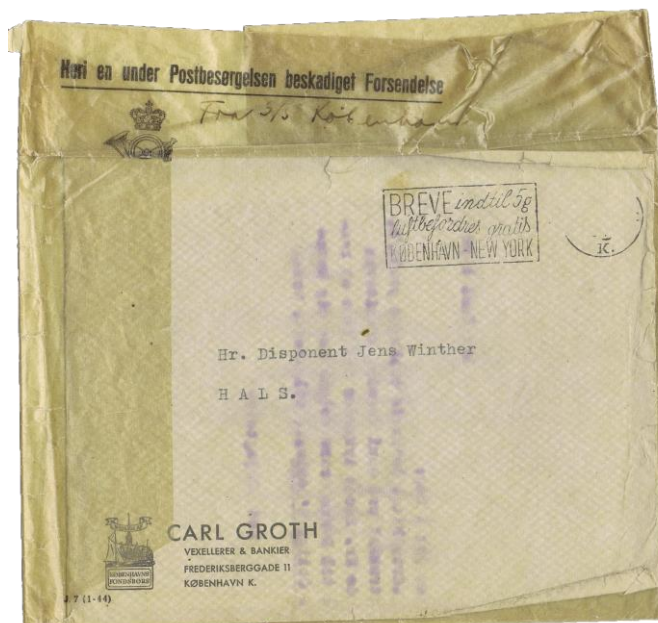
Aalborg Amtstidende 12. juni 1948. Så galt gik det ikke.

var faldet fra hinanden. Kufferterne var spækket med tøj, hvilket tydeligvis viste, at mange passagerer var på vej på ferie, da ulykken ramte Kjøbenhavn, men der blev også fundet andre ting i de rejsendes bagage, f.eks. store flæskesteg, kaffe appelsiner, cigaretter osv.

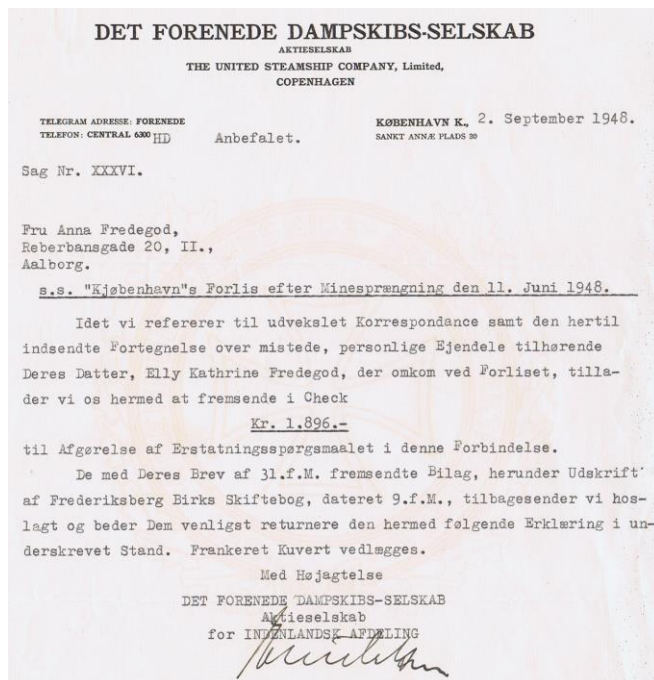
En af de reddede fra forliset, nordmanden Hugo Herskind, blev særlig glad, da man kunne meddele ham, at det var lykkedes at bjærge en bog med hans families stamtræ "Den grotumske Legatstamtalve", hvor det var muligt at følge den gamle aalborgensiske købmandsfamilie Herskind op gennem tiderne.

Til Postvæsenet på Budolfi Plads i Aalborg ankom næsten alle de 36 store postsække, som gik ned med Kjøbenhavn. Det drejede sig om godt 600 pakker, hvis gennemsnitsværdi før forliset blev anslået til 200 kr. Det drejede sig om forsendelser af næsten enhver art: Store partier barberblade, piber, chokolade, kakao, garn, tøj, klædevarer, sæbehusartikler, guld- og sølvvarer, reservedele til maskiner og meget andet, men kun lidt af det var i brugbar stand. I alt var der ødelagt for 100.000 kr. varer i postsækkene. Blandt de ting, der blev bragt til posthuset, var der også flere gamle malerier, som dog var delvist ødelagte. Det drejede sig bl.a. om et billede fra 1893, mens et lille maleri, på hvis bagside der stod "R. Bissen, Capri 1871", ikke synes at have taget væsentlig overlast. Desuden var der en stor pakke fra Seruminstittet, som var bestemt for et af sygehusene.

Kort tid efter forliset begyndte frimærkesamlere at lede efter de meget få breve, der havde været med Kjøbenhavn på dens sidste rejse. Det drejede sig om breve, der var stemplet af postvæsenet den 10. juni, dagen før forliset, men da hovedparten af brevposten til Nordjylland gik med fly fra Kastrup til Aalborg, kunne der formentlig kun være tale om breve, der var bestemt for Hals, da brevposten dertil stadig gik med rutebåden, hvilket var også det hurtigste. Da postvæsenet havde gjort postsækkene op, viste det sig, at der kun havde været tre breve med på den sidste rejse.

Brevet blev sendt fra Carl Groth, Frederiksgade 11, København K den 10. juni 1948 til Jens Winther, Hals. Indholdet er dateret 10. juni 1948.

Elly Kathrine Fredegod overlevede desværre ikke. Erstatning for Ellys ejendele.

På Posthistorisk dag 2019 i Odense fortæller en god ven af mig, at han har et brev der hører til i min samling. Dette brev har hans kone arvet efter dødsfald i familien. Den 17. april 2019 blev jeg den stolte ejer af dette brev, som ellers har været i familien Winthers eje i over 70 år. Brevet er det eneste kendte fra dette forlis.

Kilder: "Farvel, farvel..." – Kjøbenhavns dramatiske forlis af Bjarne Wagner-Augustenberg

Der findes en film om forliset på dette link: <https://www.danmarkpaafilm.dk/film/skibskatastrofen>